

Inhoud Spelregels voor vastgoedmanagement

Woord vooraf

Spelregels vastgoedmanagement

1. Beleid

- 1.1 Rolverdeling
- 1.2 Preambule met bedoeling en verwachting
- 1.3 Wet- en regelgeving
- 1.4 Aansluiten bij beleidsdoelen en bestaande afspraken
- 1.5 Begroten en verantwoorden
- 1.6 Afwijkingen

2. Portefeuillesturing

- 2.1 Portefeuillemanagement
- 2.2 Onderverdeling vastgoedtypen en interne eigendomssituatie
- 2.3 Beoordeling bezit
- 2.4 Hoe om te gaan met leegstand?
- 2.5 Integrale benadering bij (ver)huur en (ver)koop
- 2.6 Hoe om te gaan met verkoop?
- 2.7 Risicomanagement
- 2.8 Vastgoedexploitatie
- 2.9 Investerings- en verkoopopbrengsten

3. Accountmanagement

- 3.1 Accountmanagement
- 3.2 Recht van opstal
- 3.3 Contractbeheer
- 3.4 Huurprijs (methodieken)
- 3.5 BTW-regimes
- 3.6 Bankgarantie en waarborgsom
- 3.7 Aanpassen, uitbreiden en verduurzamen gebouw
- 3.8 Activeren, afschrijven en afwaarderen
- 3.9 Specifieke objecten

4. Levenscyclusbeheer

- 4.1 Onderhoudsmanagement
- 4.2 Verantwoordelijkheid eigenaar-gebruiker
- 4.3 Conditie en onderhoudsniveau
- 4.4 Eigenaarsonderhoud
- 4.5 Planmatig onderhoud
- 4.6 Niet-planmatig onderhoud
- 4.7 Verduurzamen van vastgoed
- 4.8 Functionele aanpassingen
- 4.9 Wet- en regelgeving

4.10 Onderhoudsvoorzieningen

4.11 Overige voorzieningen

5. Facilitair management

5.1 Verantwoordelijkheid huurder/gebruiker

5.2 Facilitair management

5.3 Voorwaarden voor gebruik

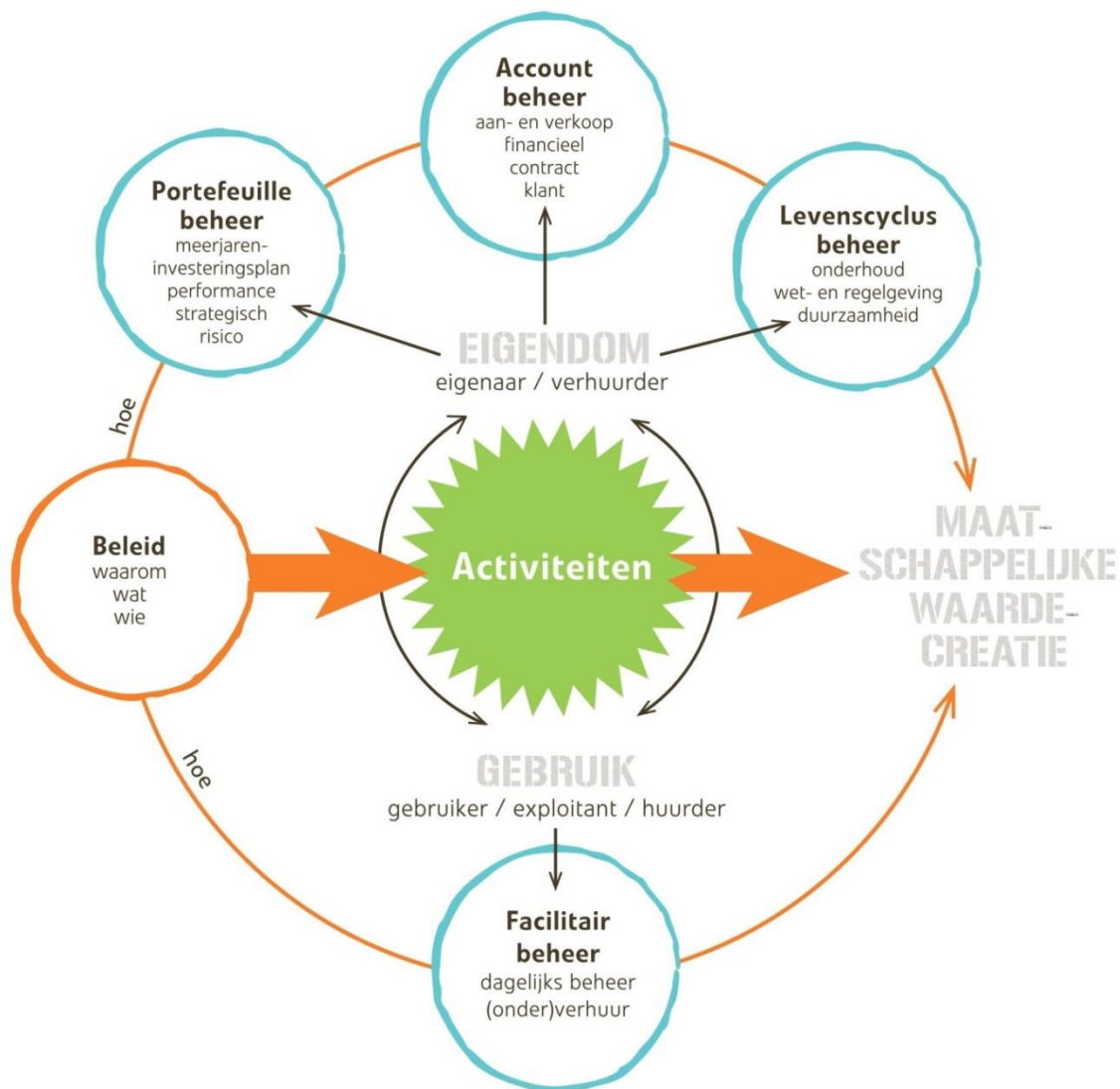
5.4 Adequate organisatie en exploitatie

5.5 Exploitatie horeca

5.6 Passend contract

Colofon

(namen bollen worden nog aangepast)

Colofon

Redactie

Ad van de Gevel, gemeente Tilburg (2015)
Annemieke Lübbert, gemeente Utrecht (2016)
Fons Geraedts, gemeente Oss (2015)
Ingrid de Moel, Bouwstenen (2015, 2016)
Jan Kappers, gemeente Ede/Haarlem (2015, 2016)
Martin Timmermans, gemeente 's-Hertogenbosch (2016)
Willem Raaijmakers, gemeente Breda (2015, 2016)

Eindredactie

Ingrid de Moel, Bouwstenen
Wim Kooyman

Ondersteuning

Evelien Stougie, Bouwstenen
Jolanda Hochstenbach, Bouwstenen
Lindy Odijk, Bouwstenen
Marloes Rodenburg, Twynstra Gudde (2015)
Piet Scheerhoorn, Scheerhoorn CS

Vormgeving

Charlot Luiting Ontwerp, Amersfoort

Druk

Veldhuis Media, Raalte

ISBN

xxxxxxxxxxxxxx

Bijdragen Chefs Vastgoed

Ad Renting, gemeente Amstelveen
Ad van de Gevel, gemeente Tilburg
Anja Jager, gemeente Zwolle
Annemieke Reekers, gemeente Alphen aan den Rijn
Caroline Bosscher, gemeente Rotterdam
Eric Peperkamp, gemeente Nijmegen
Erwin van Proosdij, gemeente Enschede
Floris Blom, gemeente Amsterdam
Fons Geraedts, gemeente Oss
Francois Weerts, gemeente Maastricht
Fred Bottenberg, gemeente Veenendaal
Frits Velthuijs, gemeente Utrecht
Hans Heshusius, gemeente Leiden
Hans van Leeuwarden, gemeente Westland

Henk Hoogland, gemeente Almere
Jan Kappers, gemeente Ede
Jelle van Wier, gemeente Haarlem
Jim Krijnen, gemeente Moerdijk
Jolande Mensink, gemeente Amersfoort
Joyce Hoogeland-Theijn, gemeente Dordrecht
Jurriën Brombacher, gemeente Utrecht
Marc Schutgens, gemeente Zoetermeer
Marianne de Widt, gemeente Arnhem
Mariska Eikenaar, gemeente Den Haag
Marlou Niewold, gemeente Apeldoorn
Martel Stadlander, gemeente Venlo
Martin Timmermans, gemeente 's-Hertogenbosch
Michiel Oomen, gemeente Eindhoven
Pieter de Bont, gemeente Houten
Rachid Ihataren, gemeente Gouda
Rob Lub, gemeente Deventer
Sam Versluis, gemeente Utrecht
Willem Raaijmakers, gemeente Breda

Bijdragen rond verduurzamen

Anko Kuyt, gemeente Almere
Anne den Bok, gemeente Utrecht
Danny Mooren, Woningstichting Leusden
Eke Schins-Derksen, Grontmij
Eveline Botter, gemeente Leiden
Ingrid de Moel, Bouwstenen
Jan Kappers, gemeente Ede
Jan Koffijberg, gemeente Dordrecht
Jim Krijnen, gemeente Moerdijk
Jonathan van de Bilt, gemeente Den Haag
Joyce Hoogeland-Theijn, gemeente Dordrecht
Judith van Nuland, gemeente Breda
Leendert Odijk, Advies In Vastgoed
Mark van Rotterdam, gemeente Amersfoort
Marlou Niewold, gemeente Apeldoorn
Martin Timmermans, gemeente 's-Hertogenbosch
Michiel Verlaak, HEVO
Sander Huitink, Greenspread
Sanne Gielis, gemeente Oss
Tinio van Goor, gemeente 's-Hertogenbosch
Willem Adriaanssen, HEVO
Willem Raaijmakers, gemeente Breda

Bijdragen rond financiën

Alexander Bastings, gemeente Heerlen
Arthur van Loon, gemeente Utrecht

Erik Vlaming, Fakton
Harmen Meerbeek, gemeente Bergen op Zoom
Henk Boon, gemeente Arnhem
Ingrid de Moel, Bouwstenen
Jan Navis, gemeente Nijmegen
Jim Krijnen, gemeente Moerdijk
Jolande Mensink, gemeente Amersfoort
Joris van Berkel, gemeente Alphen aan den Rijn
Juliette van den Broek, gemeente Amsterdam
Lars Wolfkamp, Aestate
Luc Hotterbeekx, gemeente Weert
Marijke Kempen, gemeente Roerdalen
Marion Bakker, gemeente Tilburg
Mariska Eikenaar, gemeente Den Haag
Martel Stadlander, gemeente Venlo
Martin Timmermans, gemeente 's-Hertogenbosch
Paul Mooij, gemeente Amsterdam
Peter Broer, Metafoor Vastgoed en Software
Petra Richters, gemeente Amsterdam
Rien van der Maarel, Metafoor Vastgoed en Software
Ser Janssen, gemeente Leusden
Terase Fiolka, bbn adviseurs
Thijn Forrer, gemeente Dordrecht
Willem Raaijmakers, gemeente Breda
Wouter van den Wildenberg, Fakton

Bijdragen rond facilitair management

Angelique Noordhuis, gemeente Nieuwkoop
Danny Mooren, Woningstichting Leusden
Hans van der Hek, Ronduit Onderwijs Alkmaar
Ingrid de Moel, Bouwstenen
Jan Kappers, gemeente Ede
Jan van Leeuwen
Joris van der Meijden, Libertas Leiden
Marc van Leent, Wijkplaats
Marije van Mierlo, gemeente Utrecht

Financiële bijdragen

De ontwikkeling van deze spelregels is mogelijk gemaakt door de bijdragen van Bouwstenen-partners en een extra bijdrage van de gemeenten Almere, Amersfoort, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Deventer, Dordrecht, Ede, Eindhoven, Enschede, Haarlem, 's-Hertogenbosch, Nijmegen, Oss, Rotterdam, Tilburg, Venlo, Westland en Zoetermeer.

Disclaimer

De auteurs hebben in deze publicatie gestreefd naar complete, accurate en actuele informatie. Desondanks kunnen aan deze informatie geen rechten worden ontleend en aanvaarden de auteurs geen enkele aansprakelijkheid voor schade of andere claims als gevolg van het gebruik

van de informatie.

© Deze uitgave of delen daaruit mogen worden verspreid, met bronvermelding van Bouwstenen voor Sociaal, www.bouwstenen.nl